

POLIITKOLUMNIST I Zuzu Izmailova: naisteahistajatest ülemused jäägu minevikku. Mina jätsin

Rahvusooperi juhi Aivar Mäe käitumisega seoses ilmsiks tulevate juhtumite valguses olen sattunud mitme naisega arutama nende isiklike kogemusi töökeskkonnas aset leidnud seksuaalsest ahistamisest. Nende vestluste käigus on silma jäänud, et kõik naised, kes minuga oma kogemusi jagasid, pidasid seksuaalset ahistamist ebaõigeks, kuid mitmed neist võtsid seda kui paratamatust, millega nad töökoha kaotamise hirmus leppima pidid. Ahistamine ning üldine ebaprofessionaalne käitumine on tolereeritud, seega justkui normaalne. Siin peitubki kurja juur.

Peale keskkooli lõpetamist veel vägagi noore naisena õnnestus mul mitme edukalt läbitud vestlusvooru järel asuda tööle ühe rahvusvahelise kontserni Eesti esindusse. Minu peamisteks ülesanneteks seal oli telefonisuhtlus äriklientidega ning neile arvete koostamine. Vahel harva asendasin ka mõnd müügijuhti ja tegelesin ise kohale tulnud klientidega. Olin rahul.

Klientidega suhtlemine oli minu jaoks lihtne ja mulle meeldis, kui sain aidata ehitustöök vajalike kinnitustarvikute ja tööriistade leidmisel. Olin saanud ka vastava koolituse ja peagi tekkis mul üsna hea ülevaade pakutavatest toodetest ja konkreetsete kaubaartiklite eripäradest, alates katusekruvidest ja naelapüstolitest kuni keermelattide, keemiliste ankrute ja erinevate käsitööriistadeni välja, oskasin neid ka ise kasutada.

Ja kuigi kollektiiv koosnes peamiselt meestest ja kliendid olid valdavalt samuti meessoost, tundsin end koduselt, töö oli huvitav ning palk hea, väga hea. Õppisin kiiresti ja olin kollektiiviga sõbrunenud. Kõik justkui sujus.

Kuid siis juhtus midagi

Kontori riulis olevat pildialbumit sirvides avastasin üllatavaid fotosid ettevõtte koosviibimistelt. Piltidel seisid paar meeskolleegi ja hoidsid kinni ühe naissoost töökaaslase intiimsetest kehaosadest. Pilte oli mitmeid. Olin häiritud ja uurisin samalt naiskolleegilt selle kohta. Töökaaslane vastas, et pole hullu midagi, et need käekesed olevat nii süütud, kõik on korras. Mind see ei veennud ja peagi ilmnes, et taoline käitumine polnud mitte ühekordne. Nii oligi kombeks.

Hakkasid lähenema ettevõtte suvepäevad. Olin kindlalt otsustanud, et suvepäevadest ma osa ei võta, sest ma ei soovinud sattuda samasse olukorda, millega mu naiskolleeg väidetavalt harjunud ja

epl.delfi.ee

04.07.2020 09:00

Züleyxa Izmailova

31000

Rahvusooper Estonia

Aivar Mäe

päri oli. Mind oli nii kasvatatud. Mõtlesin välja mingi vabanduse ja andsin oma mitteosalemisest teada tollasele ülemusele. See ilmselgelt ei meeldinud talle, kuid minu otsus oli kindel. Tahtsin vältida piinlikku olukorda, kus näiteks alkoholi tarbinud laomees püksid jalast lennutab.

Mulle heideti suvepäevadel mitteosalemist küll ette, kuid töö jätkus üsna sarnases rütmis. Seda hetkeni, kui üks mees ettevõtte tollasest juhtkonnast mind trepi peal selja tagant tagumikust näpistas. See oli äärmiselt ebameeldiv. Reageerisin koheselt, märkisin tegevuse ebasobivaks ning nõudsin, et see jääks esimeseks ja viimaseks korraks. Selle mehe abikaasa ja väike tütar käisid meil vahel kontoris. Hinges tundsin neile kaasa, sest nad tundusid toredad inimesed.

Mõne aja pärast kordas ta oma nilbet käitumist. See oli minu jaoks viimane piisk ja pöördusin murega ülemuse poole, kes minu üllatuseks leidis, et tühjast tüli pole küll mõtet teha. Olukord muutus pingeliseks. Osad kolleegid hakkasid minuga suhtlemist vältima. Kui varem oli minu ülalmainitud naiskolleegi töötoa uks avatud, siis nüüd tõmmati see tugevalt kinni ja teistega suheldi omavahel privaatsetl.

Laost hakkas laekuma tagasiside väidetavalt minu poolt valesti koostatud arvetest. Mulle heideti ette ebakorrektsust. Ülemus kutsus mu n-ö vaibale. Müügimehed tundsid mulle kaasa ja olin isegi veidi hirmul, sest ülemus oli üsna käre, kui talle midagi ei meeldinud. Vahel võis kuulda tema kabinetist karjumist. Vestlus, mis mind ees ootas, oli ebameeldiv

„Kas annan sulle tussu peale vitsa?“

Ta kasutas väljendit „kas annan sulle tussu peale vitsa“! Olin šokis, aga võtsin ennast kokku ja kuulasin edasi. Ma tegevat oma töös vigu ja see häirivat mu töökaaslast ja kliendid polevat rahul. Kuna ma polnud oma väidetavates eksimustes veendunud, hakkasin asja uurima. Laosüsteemi sisse logides aga avastasin, et need arved polnud minu kasutaja-ID-ga koostatud. Läksin tagasi oma ülemuse juurde sooviga tõestada, et vigased arved polnud minu koostatud ja et peapesu oli asjatu. Kuid see teda ei huvitanud, kehtima jäi seisukoht, et olen süüdi.

Nüüd olin veelgi enam kollektiivist isoleeritud ja normaalne tööalane suhtlus säilis veel vaid raamatupidaja ja müügiosakonnaga. Ei läinud aga kaua, kui olin taaskord „vaibale“ kutsutud ja ettevõtte juht teatas, et ma ei sobivat sellesse kollektiivi oma käitumise pärast. Ta ulatas mulle paberid ning palus need allkirjastada. Uurisin teksti lähemalt. Pika jutu lõpus seisis, et

lahkun omal soovil. Õnneks ei löönud ma verest välja. Võtsin aega dokumentidega tutvumiseks ja lahkusin kabinetist.

Tulin selle peale, et konsulteerida oma ema hea tuttava, Eesti ühe parima tööõiguse eksperdiga. Mu juttu kuulates teatas ta üsna kiirelt, et tegu näib olevat tüüpilise töökiususe juhtumiga ja vuristas ette mõned paragrahvid ning soovitas dokumendid allkirjata jätta. Kuna ilmselgelt polnud mul tekkinud olukorra tõttu enam mõistlik ega ka võimalik selles ettevõttes jätkata, soovitas ta nõuda omal soovil lahkumise asemel hoopis koondamist, sest esimesel juhul oleksid jäänud ilma igasugustest kindlustusest. Nii ma tegingi. Ja õnneks ülemus ei vaielnud.

Lahkusin sellest toksilisest kollektiivist, kus ülemuste tasandil oli naiste seksuaalne ahistamine normaliseeritud. Pidasin seda ka ise üsna pikalt paratamatuseks ja heitsin juhtunu peast. Esimest korda rääkisin sellest alles siis, kui #metoo kampaania otsapidi Eestisse jõudis. Õnneks on nüüdseks aina enamad noored naised teadlikud, et selline käitumine pole mingil juhul normaalne. Mul on selle üle väga hea meel.

Ahistamine pole mehelik

Ahistamine pole normaalne mehelik käitumine – erinevalt meie rahandusministri arvamusest. Näiliselt on nilbete ahistajate ringkaitse üsna tugev, kui teatrijuhi kohatut käitumist pisendatakse isegi ministri tasemel. Aga õnneks on olukord muutumas. Aina enam julgetakse asetleidnud seksuaalsest ahistamisest avalikult tunnistada.

Viimaste nädalate sündmuste valguses on ahistatud naised aina enam hakanud rääkima õudustest, mida nad tööpostil on taluma pidanud. Selline avalikustamine mõjub värskendava vihmamana. Ma loodan, et see vihm ei lõpe nii pea ja puhastav sadu käib üle terve Eestimaa, andes naistele tagasi kindluse, et enam mitte ükski mees ei tihkaks alandada, solvata, mõnitada, käperdada ega hoida hirmu all ühtegi naist siin riigis.